

'Indringend en met vaart geschreven.
Een ijzersterke psychologische thriller.'

— LIBELLE

KARIN FOSSUM

DE DUIVEL DRAAGT
HET LICHT

LITERAIRE THRILLER

Karin Fossum

DE DUIVEL DRAAGT HET LICHT

Literaire thriller

Als je nooit geboren was, had je dit niet gelezen.

En dat zou geen verschil hebben gemaakt. En als je er niet meer bent, is het alsof je dit nooit gelezen hebt. Het maakt geen verschil. Maar nu, terwijl je dit leest, gebeurt er iets:

Het knabbelt een paar seconden van je tijd, alsof een beestje van wollige letters knagend de weg tussen jou en je volgende minuut verspert. Je haalt het nooit meer in.

Het peuzelt onverstoorbaar de micro-organismen van de tijd op. Het raakt nooit verzadigd.

Jij ook niet.

TOR ULVEN

Met dank aan Terje Ringstad en Tor Buxrud

Hoofdbureau van politie, 4 september, 16.00 uur.

Jacob Skarre keek op zijn horloge. Zijn dienst zat erop. Maar hij pakte heimelijk een boek uit zijn binnenzak en las het gedicht op de eerste bladzijde. Net een Virtual Reality-spelletje, dacht hij. Plop! en je bent in een andere wereld. De deur naar de gang stond open en hij voelde ineens dat iemand naar hem keek. De vrouw stond buiten zijn gezichtsveld, ze was gewoonweg een ander bewustzijn dat het zijne raakte. Een vederlichte, bijna onmerkbare vibratie die hem ten slotte bereikte. Hij sloeg het boek dicht.

'Kan ik u helpen?'

Ze verroerde zich niet, stond hem daar maar met een merkwaardige blik aan te staren. Skarre keek naar dat gespannen gezicht en bedacht ineens dat ze hem bekend voorkwam. Ze was niet zo jong meer, misschien tegen de zestig, en ze droeg een mantel en donkere laarsjes. Met een sjaaltje om haar hals. Onder haar kin was het dessin gedeeltelijk zichtbaar. Dat stond in sterk contrast tot wat ze vermoedelijk zelf aan snelheid en elegantie bezat. Renpaarden met kleurige jockeys tegen een donkerblauwe achtergrond. Haar gezicht was breed en zwaar, het werd omlaag getrokken door de vooruitgestoken kin. Haar wenkbrauwen waren donker en liepen bijna in elkaar over. Ze hield een handtas tegen haar buik gedrukt.

Maar het was vooral haar blik. In haar bleke gezicht lagen een paar oplichtende ogen. Ze hielden hem met een geweldige kracht vast en hij kon er niet aan ontkomen. Toen wist hij het ineens weer. Wat een gek toeval, dacht hij, en hij wachtte gespannen. Hij zat als het ware vastgeklonken aan zijn stoel, in deze vragende stilte. Ze kon nu ieder moment iets heel belangrijks gaan zeggen.

'Het gaat om iemand die vermist wordt', zei ze toen.

Ze had een ruwe stem. Een roestig gereedschap dat na een lange periode van rust weer krakend op gang kwam. Achter haar witte voorhoofd brandde een vuur. Skarre zag de flakkerende gloed door haar irissen. Hij wilde niet vooringenomen zijn, maar ze leek duidelijk ergens van bezeten. Langzaam drong het tot hem door waar het om ging. In gedachten nam hij de meldingen van die dag door, maar hij kon zich niet herinneren of er in zijn district patiënten uit psychiatrische inrichtingen werden vermist. Ze ademde zwaar, alsof het haar enorm veel moeite had gekost om te komen. Maar ze was vastbesloten, ze leek gedreven door iets eindigs. Skarre vroeg zich af hoe ze de receptie en mevrouw Brenningens valkenblik had weten te passeren, rechtstreeks zijn kantoor binnen, zonder door iemand te worden tegengehouden.

'Om wie gaat het?' vroeg hij vriendelijk.

Ze staaarde hem nog steeds aan. Hij beantwoordde haar blik met eenzelfde kracht om te zien of ze zou wijken. Plotseling zag ze er verward uit.

'Ik weet waar hij is.'

Skarre was verrast. 'Dus u weet het wel? Hij wordt niet vermist?'

'Hij heeft niet zo lang meer te leven', zei ze. Haar dunne lippen begonnen te trillen.

'Wie?' vroeg Skarre. En toen, omdat hij het plotseling vermoedde: 'Bedoelt u uw man?'

'Ja. Mijn man.'

Ze knikte stellig. Stond nog steeds rechtop en roerloos in de deuropening, met haar tas tegen haar buik. Skarre zakte terug in zijn stoel.

'Uw man is ziek en u maakt zich zorgen om hem. Is hij oud?'

Dat was een onbehoorlijke vraag. Een leven is een leven, zolang het een leven is en het iets voor iemand betekent. Misschien zelfs alles. Schuldbewust pakte hij een pen van tafel en liet die tussen zijn vingers ronddraaien.

'Hij is nauwelijks meer dan een kind', antwoordde ze triest.

Het antwoord verwonderde hem. Waar had ze het eigenlijk over? Haar man was ziek, misschien stervende. En seniel, blijkbaar. Kinds. Tegelijkertijd had hij het vreemde gevoel dat ze hem iets anders probeerde te vertellen. Haar mantel was pluizig aan de voorkant en de middelste knoop was er een beetje slordig weer aangenaaid, zodat de stof opbolde. Waarom valt me dit op? dacht hij.

'Woont u ver weg?' Hij wierp een blik op zijn horloge. Misschien had ze geld voor een taxi nodig. Ze richtte zich op.

'Prins Oscarsgate 17.'

Ze sprak de straatnaam duidelijk gearticuleerd uit, met scherpe consonanten. 'Het was niet mijn bedoeling u te storen', voegde ze eraan toe.

Skarre stond op. 'Moet iemand u even naar huis brengen?'

Ze staaarde nog steeds recht in zijn blauwe ogen. Alsof daar iets was wat ze mee wilde nemen. Een vonk, een herinnering aan iets springlevends, zoals de jonge politiemann was. Ineens had Skarre een eigenaardige ervaring. Het vreemde gevoel dat je een enkele keer overkomt, een grilligheid in je lichaam. Hij liet zijn blik zakken en staaarde naar zijn armen. De blonde haartjes stonden rechtovereind. Op dat moment draaide de vrouw zich langzaam om en liep naar de deur. Daarna verdween ze de gang door. Skarre keek haar na. Haar passen

waren kort en hoekig, alsof ze iets probeerde te verbergen. Hij liep weer naar binnen. De klok wees 16.03 aan. Voor de aardigheid krabbelde hij iets op een blocnote.

“Vrouw van een jaar of zestig kwam om 16.00 uur mijn kantoor binnen. Ze leek in de war. Zei dat haar man wordt vermist. Dat hij niet lang meer heeft te leven. Gekleed in een bruine mantel, met een blauw sjaaltje om haar hals. Bruine tas, zwarte laarsjes. Mogelijk dementerend. Is enkele minuten later weer vertrokken. Sloeg het aanbod om te worden thuisgebracht af.”

Hij dacht nog een poosje na. Ze was waarschijnlijk slechts een verdwaalde ziel, daar waren er zoveel van. Uiteindelijk vouwde hij het papiertje op en stak het in zijn borstzak. Het had geen zin om het voorval te rapporteren.

Heeft iemand Andreas gezien?

Die woorden stonden in de grootste krant van de stad, met dikke letters. Zo drukken de kranten zich uit, op een informele toon, ons direct aansprekend, alsof we elkaar bij de voornaam noemen en elkaar al heel lang kennen. In deze frisse, vooruitstrevende samenleving breken we met formele barrières en gebruiken we een directe, jeugdige toon. Dus ofschoon maar weinig mensen hem kenden en hem bij zijn voornaam noemden, vragen wij zonder omhaal: heeft iemand Andreas gezien?

Met een foto erbij. Een mooie jongen van achttien jaar, met een smal gezicht en ontembaar haar. Ik zeg mooi, daar ben ik ruimhartig genoeg voor. Zo mooi dat hij te makkelijk

zijn zin kreeg. Hij pronkte met zijn knappe gezichtje en vond alles vanzelfsprekend. Het is een bekend patroon. Niemand heeft er baat bij om er zo uit te zien. Tijdloos, als het ware ondefinieerbaar. Een betoverende jongen. Het kost me enige moeite om dat woord te gebruiken, maar toch... betoverend.

Op 1 september verliet hij 's avonds het huis aan de Capelensgate. Hij zei niet waar hij naartoe ging. Waar ga je heen? Uit. Zo antwoorden ze op die leeftijd. Een soort mateloze zuinigheid. Ze denken dat ze iets heel bijzonders zijn. En zijn moeder had niet het besef om aan te dringen. Misschien gebruikte ze zijn onwil als voedingsbodem voor haar eigen martelaarschap. Haar zoon was bezig haar te verlaten en dat vond ze verschrikkelijk. Maar eigenlijk gaat het om het afdwingen van respect. Ze had de jongen zo moeten opvoeden dat het ondenkbaar voor hem was geweest om niet te antwoorden, respectvol en precies. Ja, ik ga met iemand uit. We gaan de stad in. Ik ben voor twaalven thuis. Is dat teveel gevraagd? Maar ze mislukte, zoals zovele anderen. Zo gaat het als je al je energie in jezelf steekt, in je eigen leven, je eigen verdriet. Ik weet waarover ik praat. En het verdriet zou nog groter worden. Hij zou nooit meer thuishkomen.

Ja, ik heb Andreas gezien. Ik kan hem zien wanneer ik wil. Veel mensen zullen verbaasd zijn, wanneer hij eindelijk gevonden wordt. En natuurlijk zullen ze speculeren en gissen, rapporten schrijven, discussiëren en archiveren. Allemaal met hun eigen theorie. En zich vergissen, natuurlijk. De mensen schreeuwen met vele stemmen. In dat kabaal leef ik al bijna zestig jaar zwijgzaam. Ik heet Irma. Nu ben ik degene die praat. Ik vraag niet veel tijd en ik zeg niet dat ik de waarheid in pacht heb. Maar wat u nu leest, is mijn versie.

Er komt een jeugdherinnering in mij op. Ik kan hem oproepen wanneer ik wil. Ik sta in de hal, met een hand op de deurlink. Het is stil binnen, maar ik weet dat ze er zijn. Toch hoor ik niets. Ik doe de deur heel zachtjes open en stap de keuken binnen. Mijn moeder staat bij het aanrecht, ze trekt het vel van een gekookte makreel. Ik ruik de geur nog, een weeë, nare lucht. Met een beweging van haar zware lichaam laat ze vaag zien dat ze me heeft opgemerkt. Mijn vader is bezig bij het raam. Hij drukt stopverf in de kieren om de tocht buiten te sluiten. Het huis is oud. De stopverf is wit en zacht als klei, met een droge, kalkachtige geur. Mijn twee zussen zitten aan de keukentafel. Ze zijn allebei druk in de weer met boeken en papieren. Ik herinner me het bleke, enigszins benauwende licht van de zon dat geel in de groene keuken scheen. Ik ben misschien een jaar of zes. Instinctief ben ik bang dat ik lawaai maak. Ik blijf staan, alleen, en kijk naar hen. Allemaal zijn ze ergens door in beslag genomen. Ik voel me plotse-ling nutteloos, bijna teveel, te laat geboren zeg maar. Ik heb vaak gedacht dat ik misschien een ongelukje was dat ze niet hadden kunnen tegenhouden. Tussen mijn beide zussen zit twee jaar. Acht jaar later kwam ik. Hoe had mijn moeder na zo'n lange tijd nog een kind kunnen wensen? Maar de gedachte dat ik misschien een ongewenste plicht was, maakt mij niet wanhopig. Die gedachte is te oud, hij is er al zo lang.

Deze herinnering is zo levensecht dat ik de zoom van mijn jurk tegen mijn knie voel kriebelen. Ik sta in het geelgroene licht en voel hoe alleen ik ben. Niemand groet. Ik ben de kleinste. Ik doe niets belangrijks. Ik zeg niet dat mijn vader alles uit zijn handen had moeten laten vallen om mij misschien op te tillen en in de lucht te gooien, daar was ik te zwaar voor. Hij had reuma en ik was mollig en stevig, met het beendergestel van een paard. Dat zei mijn moeder altijd. Van een paard. Het was Irma maar die binnenkwam.

Niets om je druk over te maken. De hoofden, het onmerk-
bare opkijken voor het geval het iets belangrijks zou zijn, en
dan de ontdekking, dat het Irma maar was. Wij waren hier
het eerst, zeiden ze.

Die onverschilligheid benam me de adem. Het was het-
zelfde gevoel als toen ik mijn moeder ertoe overhaalde om
over mijn geboorte te vertellen. Ze haalde haar schouders
op, maar gaf toe dat het midden in de nacht was gebeurd,
tijdens een vreselijk noodweer. Onweer en storm. De ge-
dachte dat ik met een hels kabaal ter wereld was gekomen,
deed me goed. Maar toen voegde ze er met een droog
lachje aan toe dat alles binnen enkele minuten voorbij was.
Je glipte er als een jong katje uit, zei ze. Het prettige ge-
voel stroomde weg. Ik stond nog steeds te wachten, met
mijn benen stijf op de vloer geplant. Ik was tenslotte ge-
ruime tijd buiten geweest. Er had van alles kunnen gebeu-
ren. Woonden we niet aan de fjord? Er lagen regelmatig
schepen uit vreemde landen aan de kade. De matrozen
zwierven door de straten en loerden naar alles wat ouder
dan tien was. Ja, ik was zes, maar ik was zo stevig als een
paard, dat zei ik net al. Of ik kon te pletter zijn geslagen op
het asfalt bij de groenteopslag, waar we altijd op het plat-
te dak speelden. Later hielden daar drie herdershonden
de wacht, maar voor die tijd speelden we daar en ik had
eraf kunnen gevallen. Of ik kon onder de wielen van een
vrachtwagen zijn vermorzeld. Die hadden soms wel twintig
wielen en daar kon zelfs mijn beendergestel niet tegen.
Maar ze waren nooit bezorgd. Niet om zoiets. Meer om an-
dere dingen. Als ik een appel had, of ik die van iemand had
gekregen, want ik had hem toch zeker niet gepikt? Niet?
Maar dan had ik toch wel netjes bedankt? Hadden ze me
misschien gevraagd mijn vader en moeder de groeten te
doen?

Mijn hersenen werkten koortsachtig om een taak te vinden. Zodat ik kon opgaan in de verbondenheid die zij volgens mij met elkaar hadden. Niet dat ze me iets weigerden, maar ze vroegen me ook niets. Ik zal u één ding zeggen: deze vier mensen hadden een gezamenlijk aura. Een sterk en helder aura, roodbruin van kleur, dat bijna niet trilde, zoals bij anderen het geval is. Het lag als een strakke hoepel om hen heen. En ik stond erbuiten, omgeven door een kleurloze mist. Iets doen was de oplossing! Wie iets doet, kan niet in twijfel worden getrokken. Ik kon niets bedenken, ik had nog geen huiswerk, want dit was voordat ik naar school ging. Daarom bleef ik staan kijken. Naar de gekookte makreel, naar al die boeken. Naar mijn vader die stil en nauwkeurig werkte. Kon ik maar een stukje van die witte stopverf krijgen! Het tussen mijn vingers kneden.

Gedurende een verlamdende seconde werd ik mij bewust van iets wat geloof ik belangrijk is. Belangrijk om voor mijzelf en voor u, die dit leest, te verklaren hoe het kon gebeuren. Dat met Andreas. Ineens voelde ik al die regels en wetten die in deze kamer aanwezig waren. In de stilte, in de werkende handen, in de gesloten gezichten. Regels en wetten waar ik mij aan moest houden, die ik nauwkeurig en tot op de letter moest volgen. Ik stond daar in de stille keuken en voelde het geheel aan voorschriften als een val over mij heen zakken. En toen besepte ik het ineens. Binnen die voorschriften was ik onaantastbaar! Binnen deze duidelijke kaders voor vlijt en fatsoen kon niemand mij iets doen. Daarbinnen kon je met mensen omgaan zonder scheve blikken te krijgen, zonder iemand voor het hoofd te stoten, terwijl je tegelijkertijd een soort rust kon voelen, omdat je net als de anderen was. Net als de anderen dacht. Maar voor mijn innerlijk oog zag ik een verplichte straat met hoge muren. Zo zou mijn leven worden.

Ik werd overvallen door een enorme droefheid. Tot dat moment had ik misschien in de Vrijheid geloofd. Zoals kinderen doen, zij denken dat alles mogelijk is. Maar ik maakte een keuze, ook al was ik klein en begreep ik misschien niet alles. Ik volgde een oeroud instinct om te overleven. Ik wilde niet alleen zijn, dan was ik nog liever zoals zij en hield ik mij aan de voorschriften. Maar op dat moment ontglipte me iets, het steeg op, vloog weg en verdween voorgoed. Daarom herinner ik me dat moment nog zo goed. Daar in die keuken, in dat groene licht, op zesjarige leeftijd, verloor ik mijn vrijheid.

Dit stille, welopgevoede kind. Op foto's van kerst en verjaardagen zit ik op mijn moeders schoot en kijk ik met een vrome glimlach in de lens. Nu heb ik een ijzeren kaak die pijn naar mijn slapen stuurt. Hoe kon het zo eindigen? Er zijn vast een heleboel verschillende redenen en voor een deel is het zuiver toeval dat onze wegen elkaar juist die avond kruisten. Maar het misdrijf op zich? Waar komt het idee vandaan? Wanneer ontstaat de moord? Hier en nu? Dan kan ik de schuld deels op de omstandigheden schuiven. Dat hij op mijn weg kwam, dat hij was zoals hij was. Want samen met hem was ik niet langer Irma, maar Irma met Andreas. En dat is iets anders dan Irma en Ingemar. Of Irma en Runi. De chemie, weet u. Iedere keer ontstaat er een nieuwe formule. Irma en Andreas vernietigden elkaar. Of is het niet zo? Groeit het met de jaren? Ligt het misdrijf ergens in de persoonlijke code van het lichaam te sluimeren? Is de moord het einde van een lang, onvermijdelijk proces? Ik ben gedwongen om mijn leven te bezien in het licht van het afschuwelijke dat gebeurde, en ik moet dat afschuwelijke zien in het licht van wat mijn leven was. Zoals iedereen om mij heen ook zal doen. Terugkijken naar een mogelijke verklaring, het deel ervan wat zich laat verklaren.

De rest blijft in een schemergebied van veronderstellingen drijven.

Maar terug naar waar we waren gebleven. Daar stond ik dus, in die stille keuken. Mijn geluidloze aanwezigheid liet de stilte schetteren. Die stilte was aangenaam geweest, maar nu verdroegen ze hem niet meer. Mijn moeder draaide zich om en kwam naar mij toe. Ze bukte en rook aan mijn haar.

'Het moet gewassen worden', zei ze. 'Het stinkt.'

Ik had even overwogen om mijn tekenspullen te halen. Om de geur te ruiken van het vetkrijt dat ik zo graag gebruikte. Maar ik liep naar buiten, de tuin in, over het hek, langs de oude smidse het bos in. Tussen de sparren heerste een prettige grijsgroene schemering. Ik liep op mijn bruine sandalen over het droge paadje en ontdekte een mierenhoop. Ik prikte er met een stokje in en genoot van de chaos die ik teweeg kon brengen. Een ramp in deze geordende samenleving, die misschien pas na weken weer hersteld zou zijn. De wens te vernietigen! Het gevoel van juichende macht toen ik met de stok in de mierenhoop porde. Het was heerlijk. Ik keek om me heen of ik iets zag om ze te voeren. Een dode muis, of iets anders. Dan kon ik toekijken hoe ze die verteerden. Ze zouden alles laten voor wat het was en de ramp vergeten, voedsel zou op de eerste plaats komen. Daar was ik van overtuigd. Maar omdat ik niets kon vinden, liep ik verder het bos in. Kwam bij een verlaten boerderijtje. Ging op de stoep zitten en dacht aan het verhaal van de mensen die hier ooit hadden gewoond. Gustav en Inger met hun twaalf kinderen. Uno, Sekunda, Trevor, Firmin, Femmer, Sexus, Syver, Otto, Nils, Tidemann, Ellef en Tollef. Het was onvoorstelbaar en echt waar. Maar ze leven niet meer.

Ja. Zowaar ik besta, ik heb Andreas gezien. Ik denk weer aan het verschrikkelijke ogenblik waarop ik het voelde

komen, de wens om hem te vernietigen. Op datzelfde moment zag ik mijn eigen gezicht in een raam. En ik herinner me het gevoel, een zoete druk, als stromende warme olie door mijn lichaam. De wetenschap dat dit slecht is. Mijn gezicht in het blauwige glas. De lelijke, slechte mens die je wordt als de duivel het licht draagt.

1 september.

Een jongen liep alleen door de straten. Hij droeg een spijkerbroek en een jack van Nike, zwart, met een olijfgroene pas en een rood met witte golvende veeg op zijn rug. Hij moest om zes uur thuis zijn. Dat zou hij misschien net halen. Boven de stad hing een zwak schijnsel van een nevelige hemel. Het begon te waaien. September, een beetje weemoedig misschien, maar zo dacht hij niet. Tot nu toe was het leven goed geweest.

De jongen was een jaar of zeven, een leuk knulletje. Hij liep met zijn handen in zijn zakken. In zijn ene hand zat een zak snoep. Hij had vijftien minuten gelopen en hij kreeg het warm in zijn jack.

Hij tilde zijn hand op en streek over zijn voorhoofd. Zijn huid had de kleur van koffie. Hij had dik, zwart kroeshaar en zijn ogen fonkelden in zijn donkere gezicht.

Toen gebeurde er iets. Achter hem kwam een auto aangereden. In de auto zaten twee mannen, ze loerden door de ruiten naar buiten. Ze deelden de opvatting dat het leven op dat moment doodsaai was. Deze plaats bood weinig verrassingen. De stad lag daar maar, in tweeën gescheurd door een grijze rivier, tevreden in al zijn middelmatigheid. De auto

was een groene Golf. De eigenaar droeg de bijnaam Zipp. Genoemd naar het geluid dat je hoort als je de rits van een echt nauwe jeans opent, beter gezegd een rits die met tril-lende vingers en blosjes op de wangen wordt opengetrokken. Eigenlijk heette hij Sivert Skorpe. Zipp had blond, stug haar en een constant nieuwsgierige uitdrukking op zijn jonge ge-zicht. Bijna schaapachtig, zouden sommige mensen zeggen. Maar gewoonlijk had hij geluk bij de meisjes. Zijn uiterlijk voldeed en bovendien was hij vrolijk, speels en eenvoudig. Niet geheel zonder diepgang, maar omdat hij nooit over zichzelf nadacht, wist hij niet wat er in zijn innerlijk speelde. Zijn vriend naast hem had iets weg van een faun, of van iets anders sprookjesachtigs. Hij vormde geen concurrentie. Hij leek verheven boven de jacht. De meisjes moesten maar naar hem toe komen, of zoiets. Dat had Zipp nooit begrepen. Hij reed langzaam. Allebei hoopten ze zwijgend hetzelfde, dat er iets zou gebeuren. Ze zagen de jongen lopen.

‘Remmen!’ zei de ene.

‘Verdomme. Waarom?’

Zipp gromde en liet de koppeling slippen. Hij hield niet van lawaai.

‘Alleen maar even praten.’

‘Laat gaan, Andreas. Het is nog maar een kind.’

‘Een klein donker knaapje! Ik verveel me.’

Langzaam draaide hij het raampje omlaag.

‘Dat rotjong heeft geen geld. We moeten geld hebben. Ik sterf van de dorst.’

De auto bleef langzaam naast het jongetje rijden. Hij wierp een blik opzij en wendde toen zijn hoofd af. Je moet mensen niet in de ogen kijken, honden ook niet. Daarom concentreer-de hij zich liever op zijn schoenen en verlaagde hij zijn tempo niet.

‘Hé, jij daar!’

Een jongeman met roodbruine krullen keek hem door het autoraampje aan. Zou hij antwoorden? De man was volwassen, bijna tenminste.

‘Dag’, zei hij zacht, schijnbaar ongeïnteresseerd, om te laten merken dat hij geen tijd had. Ze wilden waarschijnlijk de weg vragen. Hij liep door en de auto volgde hem.

‘Mooi jack heb je aan.’ De man knikte bewonderend. ‘Van Nike zelfs! Je vader heeft zeker wel poen?’

‘Die heb ik van mijn opa gekregen’, mompelde de jongen.

‘Als het een paar maten groter was geweest, zou ik het gepikt hebben,’ lachte hij, ‘maar het is een beetje te klein voor mij.’

De jongen gaf geen antwoord, hij concentreerde zich uit alle macht op de punten van zijn schoenen.

‘Ik maak maar een grapje’, ging de man verder. ‘We wilden alleen maar even de weg vragen. Naar de bowlinghal.’

De jongen waagde het op te kijken. ‘Die is hier vlakbij. Je kan hiervandaan het bord zien’, zei hij.

‘Ja. Ik maak maar een grapje, zoals gezegd.’

Hij lachte zacht en flemerig, en stak zijn hoofd helemaal naar buiten.

‘Zullen we je naar huis brengen?’

De jongen schudde heftig zijn hoofd. Een stukje verderop zag hij een portiek.

‘Ik woon daarginds’, loog hij.

‘Echt waar?’

De man lachte luid. ‘Hoe heet je?’

Hij gaf geen antwoord. Hij had zijn naam vaak genoeg gezegd om te weten wat de reactie zou zijn.

‘Is dat een geheim?’

‘Nee’, mompelde hij.

‘Waarom zeg je het dan niet?’

‘Matteus’, fluisterde hij.

Het werd muisstil. De twee in de auto keken elkaar aan.

‘Nou ja!’ riep hij. ‘Da’s nog eens een swingende naam! Matteus! Net als in de bijbel!’ Hij klakte met zijn tong. ‘Waar kom je vandaan?’

Hij keek vrolijk naar de zwarte krullen en de bruine wangen. Er verscheen even een glimp van verlangen in zijn ogen, die de jongen onmogelijk kon zien.

‘Daarvandaan’, zei hij wijzend.

‘Nee, ik bedoel waar op de wereld. Je bent toch geadopteerd?’

‘Verdomme, Andreas’, kreunde Zipp. ‘Laat hem toch met rust.’

‘Somalië’, zei de jongen.

‘Waarom heb je geen Noorse naam gekregen, zoals andere geadopteerde kinderen? Niet dat het wat uitmaakt, hoor.’ Hij wierp zijn hoofd in zijn nek. ‘Ik word er zo moe van, als ik Afrikanen en Chinezen ontmoet die Petter of Kåre heten. Dat is toch verdomme niet te geloven!’

Hij lachte luid en liet een rij spitse, witte tanden zien. Matteus trok zijn mond samen. Hij had Matteus geheten op de dag dat ze hem vonden, de mensen die hij zijn vader en moeder noemde. In een kindertehuis in Mogadishu. Ze hadden het niet willen veranderen. Soms wenste hij dat ze dat wel hadden gedaan. Nu staaarde hij slechts naar het portiek daar vlakbij, hij klemde zijn bruine vuist om de zak met snoep en wierp een blik in de auto. Toen liep hij het grindpad op van het vreemde huis, waar hij helemaal niet woonde. Hij zag een rek met vuilnisbakken. Hij schoot erachter en hurkte neer. Het stonk er naar rottend afval. De auto gaf gas en verdween. Toen hij aannam dat ze weg waren, sloop hij weer tevoorschijn en vervolgde zijn weg. Hij liep nu sneller. Zijn hart, dat hevig had geklopt, werd iets rustiger. De gebeurtenis had een zweverig gevoel in zijn buik veroorzaakt, een vaag

voorgevoel van wat hem verder nog te wachten stond. Achter hem kwam een auto aangereden. Een angstig ogenblik dacht hij dat ze misschien waren gekeerd en weer terugkwamen. Ze hadden door dat hij hier niet woonde en nu kwamen ze hem pakken! Zijn hart bonkte weer sneller, terwijl hij de auto dichterbij hoorde komen. De auto stopte aan de andere kant van de straat.

‘Zo, Matteus? Alwéér op pad? Je bent wel uithuizig, hoor!’

Matteus zette het op een lopen. De mannen lachten en reden toen met gierende motor in de richting van het centrum. Het was zeventien minuten over zes toen hij thuis de deur opendeed.

Zipp en Andreas leefden in de veronderstelling dat ze elkaar kenden. In werkelijkheid wisten ze alleen wat oppervlakkige dingen van elkaar, zoals wat ze wel of niet leuk vonden en hoe ze stonden en liepen. Bovendien waren ze allebei te zeer met zichzelf bezig om nieuwe kanten bij de ander te ontdekken. Zipp wist dat Andreas het liefst dat bier met die blauwe dop dronk. Dat hij van The Doors hield en geen mosterd nam als hij een worstje at. En dat geen enkel meisje goed genoeg voor hem was. Dat laatste kon Zipp niet begrijpen. De meeste meisjes keken hem met grote ogen na. Andreas is te mooi, dacht Zipp. Daardoor was hij van nature gemakzuchtig en treuzelend, wat Zipp wel eens kwaad maakte. Andreas had iets onwrikbaars, iets onaantastbaars en traags, waardoor je hem soms bijna wilde slaan en misschien wel pootje lichten, om hem uit zijn evenwicht te brengen. Als dat überhaupt mogelijk was. Verder wist hij waar Andreas werkte en woonde. Hij was op zijn kamer geweest en op zijn werk, bij de Cash & Carry. Tussen blikken verf en broodmessen en teflon koekenpannen. Het was een vrouwenplek. Andreas was de enige jongen die er werkte.